

Justitsministeriet

Dato: 25. august 2009

Dok.: IBM40487

Sagnr.: 2009-154-0187

**Udkast til tale
til ministeren til brug ved
åbent samråd i Folketingets Udvalg for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
torsdag den 27. august 2009 kl. 10.00**

Samrådsspørgsmål BS:

”Vil ministeren sikre, at brændemærkning af heste ophører snarest, så der fremover udelukkende benyttes mikrochip?”

1. Formålet med at mærke heste er at skabe en sikker identifikation af hesten. Det er f.eks. nødvendigt i forbindelse med avl, konkurrencer, medicinering eller handel, hvor det er afgørende, at man kan følge den enkelte hest, og at man har tillid til dens identitet.

Ifølge en rapport fra 2006 fra Justitsministeriets arbejdsgruppe om hold af heste sker mærkning af heste i Danmark ved chipmærkning og/eller brændemærkning. I udlandet benytter man sig også af frysemærkning og tatovering.

2. Mærkning med chip foregår ifølge samme rapport ved, at en kapsel på ca. 1,9 x 8 mm, som er kodet med et nummer, ved injektion placeres under hestens hud eller dybere. I Danmark placeres chippen typisk midt på venstre side af hestens hals. Chippen aflæses med en scanner, der holdes ud for det område af hestens krop, hvor chippen forventes at befinde sig.

Fordelen ved chipmærkning er, at der ikke er tvivl om aflæsningen. Ulempen ved chipmærkning er, at en hest kan bære flere forskellige chips, som så kan føre til usikkerhed om identifikationen. Hvis det er tilfældet, vil det som udgangspunkt skyldes en fejl eller bevidst snyd. Der er ikke umiddelbart nogen grund til, at en hest skal bære mere end en enkelt chip. En anden ulempe er, at chippen ikke er direkte synlig.

3. Brændemærkning af heste foregår ifølge hestearbejdsgruppens rapport ved, at et rødgldende jern presses mod hestens hud i ca. 1 sekund, dog afhængigt af hestens hud-

tykkelse og hårvækst. Resultatet er, at hårcellerne ødelægges, så der ikke vokser hår. Der brændes ikke længere så dybt, at der fremkommer egentligt arvæv. Det er ofte avlsforbundets logo og eventuelt cifre fra registreringsnummeret, der præges på hestens lår. Brændemærkning er i mange avlsforbund knyttet til lange traditioner.

Fordelen ved brændemærkning er, at mærkningen er direkte synlig på hesten. Mærkningen udgør så at sige hestens varemærke, som kan anvendes i markedsføringsøjemed, når hesten afbildes i TV, blade, ved konkurrencer osv. Ulempen ved brændemærkning er, at det i nogle tilfælde har vist sig, mærkningen udviskes, når hesten bliver ældre, og det bliver derfor vanskeligt eller usikkert at aflæse identifikationsnummeret.

4. Dyreværnsrådet afgav i 2000 en udtalelse om bl.a. brændemærkning af føl. Af udtalelsen fremgår, at det ikke havde været muligt at fremskaffe tilstrækkelig overbevisende dokumentation for føls lidelser ved brænde-

mærkning. Endvidere fremgår det, at den egentlige mærkning og den efterfølgende sårheling ifølge Dyreværnsrådet er forbundet med en vis grad af smerte, men at forløbet samlet set ikke er forbundet med varigt mén eller væsentlig ulempe.

Rådet vurderede derfor, at brændemærkning ikke udgør en overtrædelse af dyreværnslovens § 1, hvorefter dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

5. Som jeg nævnte tidligere afgav arbejdsgruppen om hold af heste i januar 2006 en rapport. Af rapporten fremgår det bl.a., at der efter arbejdsgruppens opfattelse er et reelt behov for mærkning af heste. Med hensyn til valg af mærkningsmetode anbefalede arbejdsgruppen den gang chipmærkning frem for brændemærkning, når der i Danmark på et tidspunkt vil blive indført en pligtmæssig registreringsordning.

Den fremtidige pligtmæssige registreringsordning, som er omtalt i hestearbejdsgruppens rapport, er en henvisning til EU-Kommissionens planer på dette tidspunkt om at fremsætte et forslag til en forordning, der skal sikre, at dyr af hesteslægten bliver identificeret ensartet i de forskellige EU-lande.

Arbejdsgruppen om heste opfordrede i sin rapport i øvrigt også Dyreværnsrådet til inden for en kortere årrække at se på emnet brændemærkning af føl igen.

6. Rapporten fra hestearbejdsgruppen dannede som bekendt grundlag for udarbejdelsen af lov om hold af heste, der trådte i kraft den 1. januar 2008. I overensstemmelse med arbejdsgruppens anbefaling indeholder loven ikke nærmere regler om, på hvilken måde heste skal mærkes.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår i øvrigt, at EU-Kommissionen efterfølgende havde fremsat forslag til en kommissionsforordning vedrørende en metode til identifikation af enhovede dyr. Forordningsforslaget var

på tidspunktet for lovforslagets fremsættelse under fortsat forhandling og hørte under det tidligere Familie- og Forbrugerministerium – nu Fødevareministeriet. Jeg vil senere i min tale vende tilbage til, hvad forhandlingerne er endt med.

7. I 2007 afgav Dyreværnsrådet en ny udtalelse om brændemærkning af heste. I udtalelsen henviste Dyreværnsrådet til et notat fra 2006 med titlen ”Mærkning af heste – konsekvenser i form af smerte”, som var udarbejdet af Danmarks Jordbrugsforskning (nu Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet ved Aarhus Universitet).

Dyreværnsrådet anførte i den forbindelse, at det ifølge Danmarks Jordbrugsforskning ikke havde været muligt at finde dokumentation for lidelse forbundet med brændemærkning af heste, men at det måtte betragtes som sandsynligt, at der er en vis grad af smerte forbundet med den egentlige mærkning samt den efterfølgende sårheling, dog næppe varigt mén eller væsentlig ulempe.

Dyreværnsrådet udtalte herefter, at der ikke forelå nye oplysninger for rådet om den smerte, der er forbundet med brændemærkning. Dyreværnsrådet var imidlertid enig med arbejdsgruppen om hold af heste i, at der var sket en betydelig teknologisk udvikling, siden rådet i 2000 afgav sin udtalelse om brændemærkning af føl, således at chipmærkning nu måtte anses for et pålideligt og praktisk anvendeligt alternativ til brændemærkning.

På den baggrund opfordrede Dyreværnsrådet til, at de relevante parter ophørte med at foretage brændemærkning af heste, og rådet henstillede herunder til avlsforbundene, at forbundene ophævede eventuelle bestemmelser om, at den påkrævede mærkning af heste under det enkelte forbund skal foretages ved brændemærkning.

Da der imidlertid ikke forelå nye oplysninger om hestes smerteoplevelse i forbindelse med brændemærkning, fandt Dyreværnsrådet i overensstemmelse med sin udtalelse fra 2000 fortsat, at brændemærkning ikke er i strid

med dyreværnsloven, ligesom rådet ikke fandt det påkrævet, at der indføres et forbud mod brændemærkning af heste.

8. I april 2008 blev der indleveret en afhandling fra en specialestuderende på Københavns Universitet, der havde sammenlignet brændemærkning og chipmærkning af heste indbyrdes med henblik på en vurdering af smerte og vævsbeskadigelse.

Dyrenes Beskyttelse rettede samme måned, som afhandlingen blev indleveret, henvendelse til Dyreværnsrådet og anmodede rådet om en udtalelse. Efter Dyrenes Beskyttelses opfattelse er der med afhandlingen fremkommet den savnede dokumentation for, at heste er udsat for lidelse ved brændemærkning.

Dyreværnsrådet anførte i sit svar til Dyrenes Beskyttelse fra oktober 2008, at resultaterne fra den eksperimentelle del af afhandlingen, som alene omhandlede syv voksne heste, efter rådets opfattelse viste, at selve brændemærk-

ningen er forbundet med en vis, akut smerte, som er større end den smerte, der er forbundet med chipmærkning. Der blev ikke fundet tegn på smerte i den efterfølgende periode ved hverken brænde- eller chipmærkning og heller ingen langtidseffekter i form af systemisk inflammatoriske reaktioner.

Dyreværnsrådet fandt på den baggrund, at afhandlingen understøtter rådets tidligere antagelse om, at mærkningen er forbundet med en vis grad af smerte, men ikke varigt mén eller væsentlig ulempe. Rådet var derfor fortsat af den opfattelse, at der ikke foreligger den fornødne dokumentation for, at brændemærkning af heste er forbundet med varigt mén og væsentlig ulempe, hvorfor denne praksis ikke er i strid med dyreværnsloven.

Det fremgår imidlertid også af svaret, at Dyreværnsrådet fortsat er af den opfattelse, at brændemærkning af heste ikke bør foretages, idet identifikationsmærkning i stedet bør ske ved chipmærkning.

9. Nu vil jeg så som annonceret tidligere vende tilbage til det forslag til kommissionsforordning om metoder til identifikation af enhovede dyr, som blev omtalt både i rapporten fra hestearbejdsgruppen og Justitsministeriets forslag til lov om hold af heste.

EU-Kommissionens forordning om metoder til identifikation af enhovede dyr blev vedtaget i juni sidste år, og forordningen har fundet anvendelse i EU siden den 1. juli i år.

Det er som sagt Fødevareministeriet, der er ansvarlig for implementeringen af forordningen herhjemme. Ministeriet har overladt til Fødevarestyrelsen at forestå det egentlige arbejde hermed. Jeg har derfor til brug for dette samråd indhentet en udtalelse fra Fødevarestyrelsen om indholdet af forordningen og om, hvordan forordningen er gennemført i Danmark.

Ifølge Fødevarestyrelsen er grundlaget for forordningens krav om identifikation og registrering af alle heste bl.a. fødevarerikkerhedsmæssige hensyn. Det skal således sikres, at heste, der er behandlet med lægemidler, der udelukker dem fra konsum, kan identificeres entydigt og udelukkes fra fødekæden.

Ifølge forordningen skal alle dyr af hesteslægten derfor tildeles et pas og et livslangt identifikationsnummer, der følger dyret fra fødsel til død. Forordningen stiller også krav om, at alle heste mærkes og registreres i en central database. Som udgangspunkt skal mærkning ske med chip, men der er mulighed for, at medlemslandene kan tillade, at hestene identificeres efter passende alternative identifikationsmetoder, som f.eks. brændemærkning.

Det er imidlertid et krav, at medlemslandene sørger for, at der for hovedparten af de enhovede dyr ikke anvendes alternative metoder som eneste middel til kontrol af enhovede dyrs identitet.

Det er Fødevarestyrelsens opfattelse, at chipmærkning er det identifikationssystem, der bedst tilgodeser kravet om entydig identifikation. Landscentret Hest har oplyst over for Fødevarestyrelsen, at ca. 20 procent og højst 25 procent af hestene skønnes at blive brændemærket i avlsammenhæng. Det vil sige, at op mod 75 procent af den danske hestebestand chipmærkes.

Det er imidlertid samtidig Fødevarestyrelsens opfattelse, at det fortsat bør være tilladt for visse avlsforbund, der traditionelt har foretaget brændemærkning, at anvende brændemærkning som alternativ metode til chipmærkning, når det er i overensstemmelse med dyreværnsloven at foretage brændemærkning af heste i Danmark.

10. Så vidt ordene fra Fødevarestyrelsen. Når det så er sagt, så synes jeg, at det er glædeligt, at der nu er kommet et fælles regelsæt for mærkning af heste i EU, som betyder, at alle heste skal mærkes og registreres, og at udgangspunktet er, at mærkning skal ske med chip.

Jeg kan samtidig konstatere, at Dyreværnsrådet efter nu at have behandlet spørgsmålet om brændemærkning af heste hele tre gange – senest i oktober 2008 – fortsat finder, at den smerte, som er forbundet med såvel den egentlige mærkning som med den efterfølgende sårheling ikke er i strid med dyreværnslovens § 1.

Endvidere har jeg har noteret mig, at Fødevarestyrelsen heller ikke har fundet anledning til at kræve chipmærkning af alle heste, selv om dette er udgangspunktet i Kommissionens forordning om identifikation af enhovede dyr.

Hvis brændemærkning af heste skal udfases i Danmark, bør det efter min opfattelse være igennem dette regelsæt, og jeg har på den baggrund ikke umiddelbare planer om at forbyde brændemærkning af heste.